

BUDAPEST, a mi nagyrovagyó városunk sikeres periódusait szeretjük egyes emberekhez kötni. Ám a kollektív emlékezet kevés személyt őrzött meg. A kiegyezés óta számon tartott városépítő hősök számon tartására sok az egy kéz is. Sokan tudják ki volt az örökös Közmunkatanács-alelnök Podmaniczky Frigyes, a nagy iskolaépítő Bárczy István. Hanem Ney Béla, többek között az Országház építésének motorja, Bierbauer Virgil, a Tér és Forma építészeti folyóirat szerkesztője, a modernizmus szálláscsinálója neve már alig ismert.

A Budapestet naggyá tevő személyek emlékének őrzése dicséretes dolog, de még talán annál is fontosabb sajátos titkaik kifürkészése, a mai viszonyokra való adaptálása. Kik lehetnek mai korunk hősei, akik szót értenek a mai hatalmasokkal, akik gyakran nagy szavak nélkül, kiharcolják álmaik megvalósulását?

Az elmúlt év nagy szenzációja volt a lapunkban is ismertetett lista, amelyet a magyar Forbes különlkiadóványa, az Urban című magazin állított össze, ezzel a címmel: „125 ember, akik naggyá tették Budapestet”. Ebben játékos módon összekeverték a régesrégii és a ma élő személyeket. (Persze hogy tetszett nekünk a névsor, szerkesztőségünkben hárman is szerepeltek rajta.)

Az ott szereplő mai hősök ahányan vannak, annyifélek, a válogatásban törvényszerűséget megállapítani meg se próbáltunk.

Kézenfekvő lenne ugyanakkor górcső alá vennünk Simplicissimus hőseinek listáját. E hónapban lapunk már kilencedik alkalommal osztja ki ezt a díjat. Sokan köztük olyan magánzók, akik nem is keresnek kapcsolatot a közsférával, hanem magányos harcukkal érdemelték ki a díjat, amely szűk környezetükönél jóval messzebbre mutat. Hanem az idei díjazott, Biszak Sándor, az Arcanum cég tulajdonosa és vezetője igencsak alkalmasnak tűnik a típus tanulmányozására. BS a tipikus kisvállalkozó, akinek szeme előtt a haszon maximalizálása mellett – olykor előtte – egy-egy közfeladat teljesítése lebeg.

Az Arcanum cég egyre gyorsuló ütemben digitalizál újságokat, térképeket, méghozzá kereshető formában. Piaci cég, amelyik rendszeresen összefog a közsférával, gyakran előfordul, hogy hitelez neki. Ősztökéli is a lomha állami intézményeket, példát mutat önzetlenségből és kreativitásból, és a nemzetközi porondon olyan sikerekhez segíti hozzá többek között Budapest Főváros Levéltárát, mint mondjuk valamelyik jelentős díj a filmes területen. (A különbség annyi, hogy ez esetben nem egyszeri kiugrásról van szó, hanem tartós eredményről).

Hogy milyen embertípus kell az ilyesmihez? BS például egy különleges kentaur lény: elől diplomatába oltott vicces kobold, hátul az átmeneti veszteségtűrést gondosan kalkuláló józan vállalkozó. Aki fél évtizedekig is hajlandó úgy dolgozni bécsi közgyűjteményeknek, hogy a szerződést csak ígéretnek nézi, de el soha nem küldik, igaz, a számláit egy-egy fázis végén, valahogy mindig kifizetik...

Ilyen személyből, aki technikailag megvalósította a hallatlan jelentőségű Mpire, Hungaricana és Budapest Időgép portálokat, természetesen csak egy van. De ha kicsit tágítjuk a kört, akkor találunk még hasonló zoológiai típusokat: akik szót értenek a közsférával, valami olyan ügyben, amely újszerű is, hasznos is, és nincs bennük ideológiai töltet.

Hamarjában két személyt tudnánk az idei díjazott mellé állítani, egy hasonló korú és egy jóval fiatalabb személyt. Az egyik Gőz László harsonaművészből lett koncertszervező és üzletember, aki tizenöt éven át küzdött álma, a Budapest Music Center megvalósításáért. Végül is (a válság miatt is) szükség volt egy „utolsó cseppre” a közsférától, de ezt sikerült úgy megszereznie, hogy senki nem firtorította el a száját. Egy másik példa a Margó Irodalmi díj és Fesztivál, amelyet Valuska László főszervező tíz éve építget, akinek sikerült az Aegon Biztosítót és a Főpolgármesteri Hivatalt egyaránt a kortárs irodalom mellé állítani.

A közös ezekben a példákban is könnyen fülön csíphető: egy szívoosan építgetett, szenvedélyesen képviselt közügy, amelynek hatása többszöröződhet a közpénz-olajozás következtében.

Ha az ember azon töpreng, hogyan lehetne az ilyen folyamatokat mesterségesen előidézni, akkor óhatatlanul felmerül az egész magyar alapítványi szféra erősítésének feltétlen szükségessége. Mert a legújabb kezdeményezések felkarolását Európa gazdagabb országaiban sem elsősorban a közsférától várják az emberek. Sokkal inkább a százféle magánalapítványtól. Ezért is döntött úgy a BUDAPEST folyóirat kiadója, a Summa Artium, hogy afféle mozgalmat indít New Community Fund néven. Ez Amerikában sokfelé bevált, afféle virtuális alapítvány, amely képes rugalmasan befogadni kívülről érkezett pénzüsségeket és célokat, és azokat hosszú távon, kevés adminisztratív költség fejében gondozni.

Semmi akadálya annak, hogy mostantól bárki külön magánalapot indítson arra, hogy pótolják a Budapest belvárosának háború utáni újjáépítésekor hagyott kupolákat és tetődíszeket, vagy állják építészeti pályázatok költségeit, hogy frekventált helyen lévő magántelkekre ezentúl csak pályázat alapján lehessen építeni.

Mert csak a magán- és közsféra szívoos, hosszú távú összeillesztésével tudunk téged valóban naggyá tenni, BUDAPEST

BUDAPEST

a városlakók folyóirata

Pro Cultura Urbis díj 2007

XLI. évfolyam, 1. szám
megjelenik minden hónap 15-én

Alapítva: 1945

I–III. évfolyam: 1945–1947
szerkesztő:

Némethy Károly, Lestyán Sándor
IV–XXVI. évfolyam, 1966–1988
szerkesztő:

Mesterházi Lajos, Fekete Gyula,
Vargha Balázs, Jávor Ottó, Szabó János

Főszerkesztő:

Buza Péter

Olvasószerkesztő:

Saly Noémi

Szerkesztőbizottság:

**Angelus Róbert, Buza Péter,
Hídvégi Violetta, Kirschner Péter,
N. Kósa Judit (publicisztika), Saly Noémi,
Sándor P. Tibor (archív fotó),
Török András (Simplicissimus Budapestje)**

Facebook oldalunk szerkesztője:

Vadász Ágnes

A szerkesztés műhelye
a Nagy Budapest Törzsasztal

A szerkesztőség levelezési címe:
1054 Budapest, Honvéd utca 3.

E-mail: budapestfolyoirat@summa-artium.hu

Honlap: www.budapestfolyoirat.hu

Kiadja

Summa Artium Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Török András

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

Telefon: 318-3938, fax: 318-3938

Lapigazgató

Szűcs Andrea

A BUDAPEST partnere

a Városháza Kiadó

Kiadóvezető: Csomós Miklós

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

1088 Budapest, Szabó Ervin tér 1.

Telefon: 411-5000

Terjesztés:

Magyar Posta

Reklamáció: 318-3938

Tördelés:

Görög Gábor

Nyomdai munka:

Pharma Press Kft.

1037 Budapest, Vörösvári út 119-121.

telefon: 577-6300, fax: 323-0103

ISSN: 1785-590x

Nyilvántartási szám: 2.2.4/237/2004

A borítón:

Biszak Sándor és az Arcanum csapata
(1. oldal)

A hátsó borítón:

Pezsgőt iszik fenn a hold
(18. oldal)